

Zaawansowane Techniki WWW (HTML, CSS i JavaScript)

Dr inż. Marcin Zieliński

Środa 15:30 - 17:00 sala: A-1-04

WYKŁAD 9

Wykład dla kierunku: Informatyka Stosowana II rok

Rok akademicki: 2015/2016 - semestr zimowy

Przypomnienie z poprzedniego wykładu

Wykorzystanie biblioteki jQuery do realizacji asynchronicznej kumunikacji klient-serwer

Wprowadzenie do środowiska Node.js

Użycie metody "ajax()" jest nieco trudniejsze:

```
$.ajax( {
    url: URL,
    timeout: ms,
    cache: true/false,
    success: function(html) {},
    beforeSend: function() {},
    error: function() {}
});
```

wywołanie zwrotne realizowane w przypadku niepowodzenia żądania

maksymalny czas oczekiwania na odpowiedz serwera

wyłącza stosowanie pamięci podręcznej przeglądarki

> wywołanie zwrotne realizowane w przypadku powodzenia żądania

wywołanie zwrotne realizowane w przed wysłaniem żądania

Przykład 2:

Pobieramy asynchronicznie dane ze adresu URL i w razie sukcesu zakończenia żądania wyświetlamy treść (json) w elemencie #tresc.

Przykład 3:

```
określamy metody wysyłania
 $(function(){
                                                     danych
      $.ajax({
        url: 'localhost/api/getData'
        type: 'GET',
        data: 'Username=jquery4u',
        success: function(data) {
                                                       przesyłane dane
           $('#results').html(data);
                                                       w metodzie GET
        },
        error: function(e) {
           console.log(e.message);
      });
. });
```


Przykład 4:

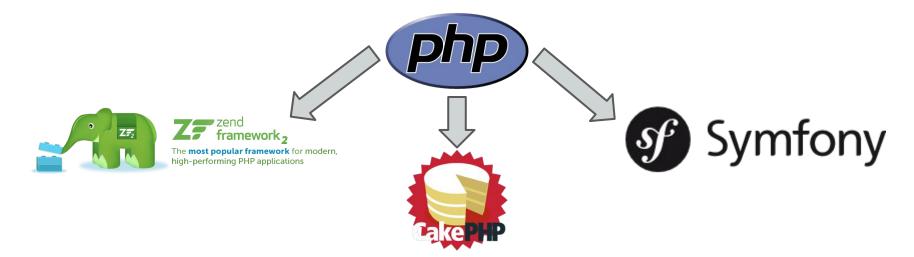
```
określamy metody wysyłania

$(function() {
    $.ajax({
    method: 'POST',
    url: 'localhost/api/sendData',
    data: { name: "Jan", fname: "Kowalski" },
    success: function() {
        alert( 'Dane zostały przesłąne ');
    });
});
```


Popularne dostępne rozwiązania

Najpopularniejsze środowiska programistyczne:

oraz systemy CMS (Content Menager System):

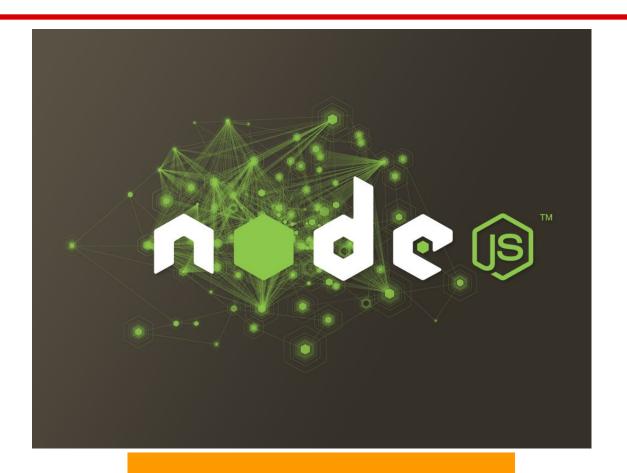

Node.js

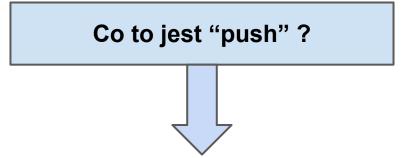

http://nodejs.org/

Krótka historia Node.js

Powstanie Node.js było zainspirowane przez funkcjonalności "push" jakie oferuje np. poczta GMAIL...

Usługi push działają w oparciu o przekazane przez klienta wcześniej informacje, na podstawie których serwer dostarcza klientowi nowych danych w zależności od tego czy są one dostępne.

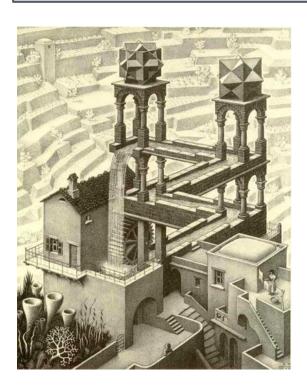
Przykład:

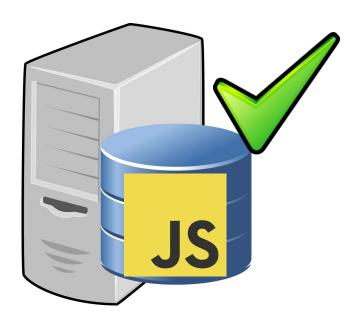
Przykładem usługi "push" jest synchroniczny chat.

JavaScript po stronie serwera

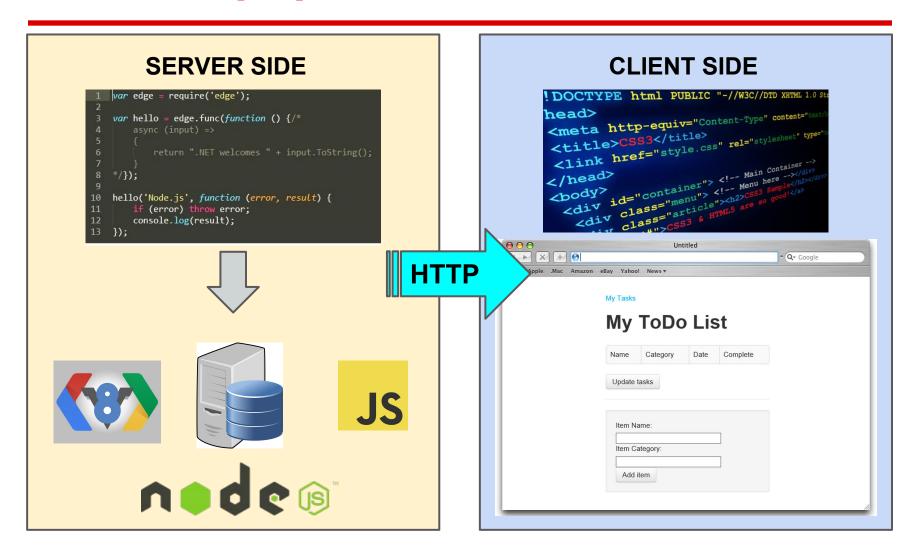
Musimy odwrócić sposób myślenia jeśli chodzi wykonywanie JavaScriptu.

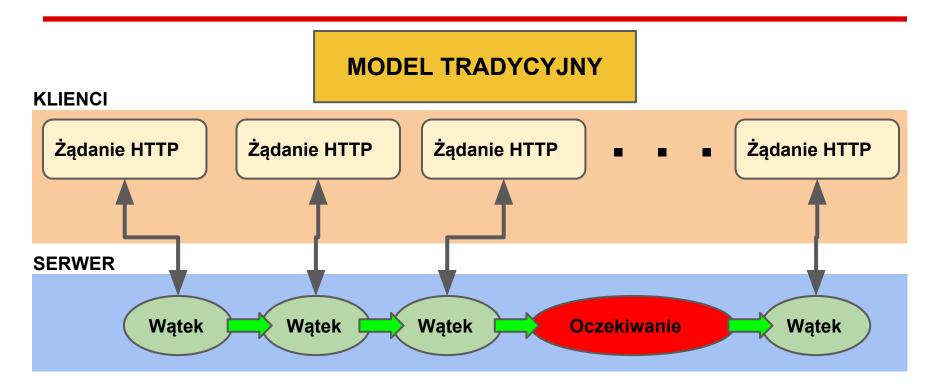

JavaScript po stronie serwera

Obsługa żądań

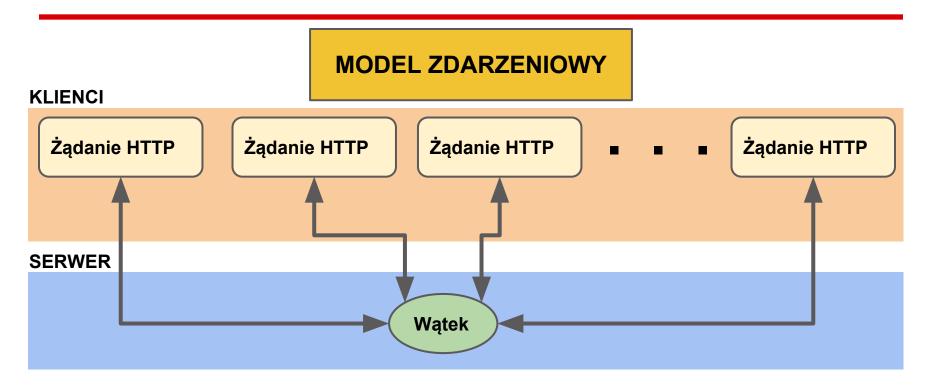

Przykład:

Dla systemu z 8GB pamięci RAM przydzialającego 2MB pamięci na wątek możemy obsłużyć maksymalnie w tym samym czasie 4000 żądań (w rzeczywistości jest to mniej ponieważ zużywamy jeszcze pamięć na inne operacje).

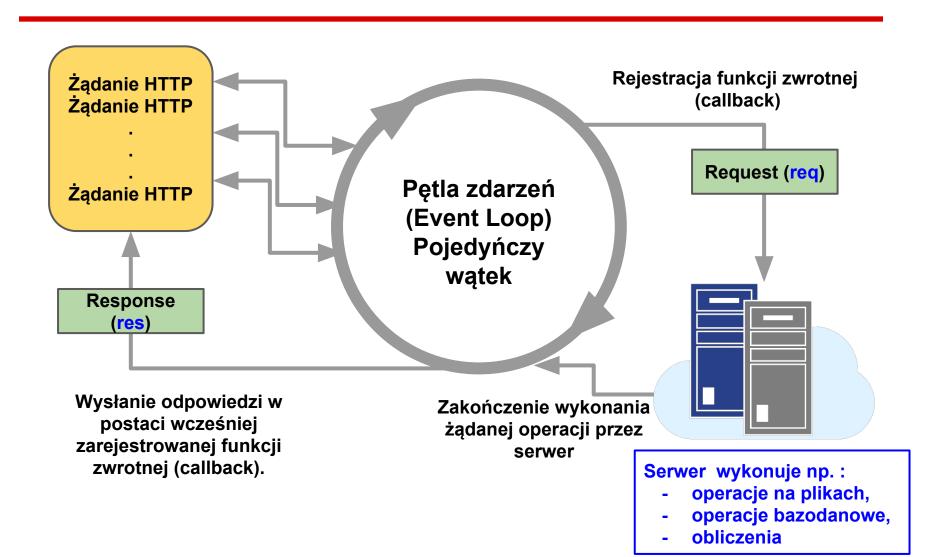
Obsługa żądań

W modelu zdarzeniowym Node.js wykorzystuje tylko jeden wątek do obsługi wielu żadąń, oraz "pętlę zdarzeń" co powoduje że aplikacja taka jest bardzo wydajna i skalowalna. W praktyce przy żadaniach które nie wymagają złożonych operacji obliczeniowych można obsłużyć nawet do 1 miliona żądań jednocześnie.

Pętla zdarzeń (Event loop)

Zalety wykorzystania Node.js

- 1. Wbudowana asynchroniczność.
- 2. Sterowany zdarzeniami.
- 3. "non-blocking" I/O (wykorzystanie jednego wątku).
- 4. Praca w czasie rzeczywistym.
- 5. Skalowalność.
- 6. Duża biblioteka gotowych modułów (NPM).
- 7. Jezyk JavaScript.

Liderzy wykorzystujący Node.js


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('Hello World\n');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Prosty serwer przyjmujący żądania http

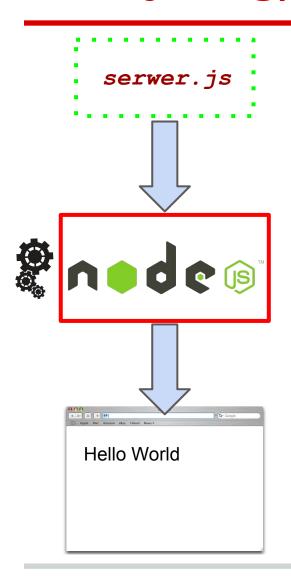


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('Hello World\n');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Prosty serwer przyjmujący żądania http

Załóżmy że powyższy kod jest zapisany w pliku "serwer.js"

Jeśli node.js został zainstalowany globalnie na komputerze, jego uruchomienie polega na wywołaniu z konsoli polecenia:

```
> node serwer.js
```

MacBook-Pro-Marcin-2:∼ marcin\$ node serwer.js Server running at http://127.0.0.1:1337/


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('Hello World\n');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Po uruchomianiu tej "aplikacji" powstał serwer http oczekujący na żądania na porcie 1337.


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('Hello World\n');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Po uruchomianiu tej "aplikacji" powstał serwer http oczekujący na żądania na porcie 1337.

Po otrzymaniu żadania http serwer zwraca odpowiedź OK przesyłając do wyświetlenia zwykły tekst: "Hello World", który jest widoczny w przeglądarce.


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
   res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/html'});
   res.end('<html><head></head><body>Test</body></html>');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

We wcześniejszym przykłądzie serwer zwracał w odpowiedzi zwykły tekst, natomiast teraz zwraca dokument hipertekstowy ze statyczną stroną internetową.


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/html'});
  res.end('<html><head></head><body>Test</body></html>');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

We wcześniejszym przykłądzie serwer zwracał w odpowiedzi zwykły tekst, natomiast teraz zwraca dokument hipertekstowy ze statyczną stroną internetową.

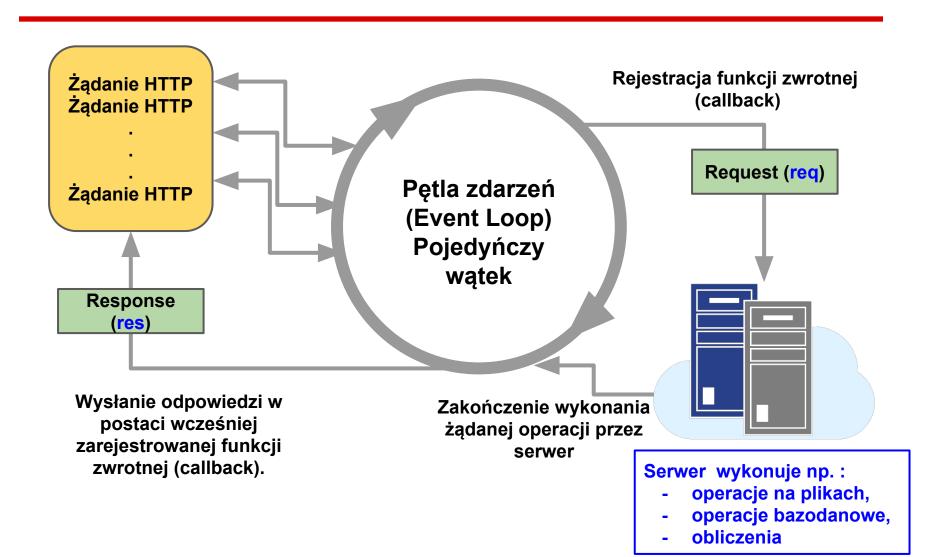

Stworzyliśmy serwer obsługujący żądania HTTP !!!

Pętla zdarzeń (Event loop)


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('hello world');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

We wcześniejszym przykłądzie serwer zwracał w odpowiedzi zwykły tekst, natomiast teraz zwraca dokument hipertekstowy ze statyczną stroną internetową.

Stworzyliśmy serwer obsługujący żądania HTTP !!!


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('hello world');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Wróćmy do naszego "prostego" przykładu który spełniał rolę serwera http...


```
var http = require('http');
http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end('hello world');
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Wróćmy do naszego "prostego" przykładu który spełniał rolę serwera http...

W języku JavaScript a tym samym w node.js wszystko jest "obiektem" i dlatego możemy zawsze obejrzeć "podejrzeć" każdy obiekt. Można to zrobić korzystając ze specjalnej biblioteki "utils", którą można pobrać z repozytorium NPM:

```
> npm -g install utils
```



```
var http = require('http');
var utils = require('utils');

http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end(utils.inspect(req.headers));
}).listen(1337, '127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```



```
var http = require('http');
var utils = require('utils');

http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end(utils.inspect(req.headers));
}).listen(1337, / 127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Korzystamy z metody "inspect()" z modułu "utils" która zwraca postać obiektu w formie tekstu, który możemy wypisać.

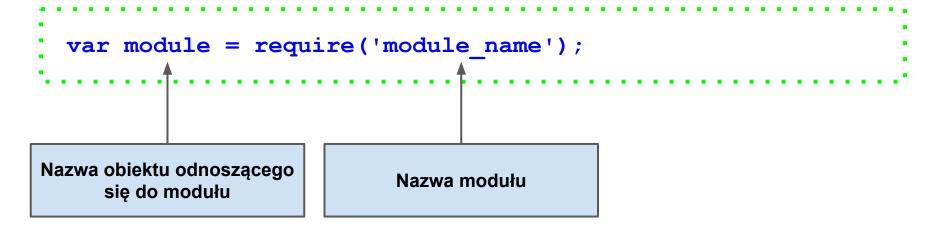
```
var http = require('http');
var utils = require('utils');

http.createServer(function (req, res) {
  res.writeHead(200, {'Content-Type': 'text/plain'});
  res.end(utils.inspect(req.headers));
}).listen(1337, / 127.0.0.1');
console.log('Server running at http://127.0.0.1:1337/');
```

Korzystamy z metody "inspect()" z modułu "utils" która zwraca postać obiektu w formie tekstu, który możemy wypisać.

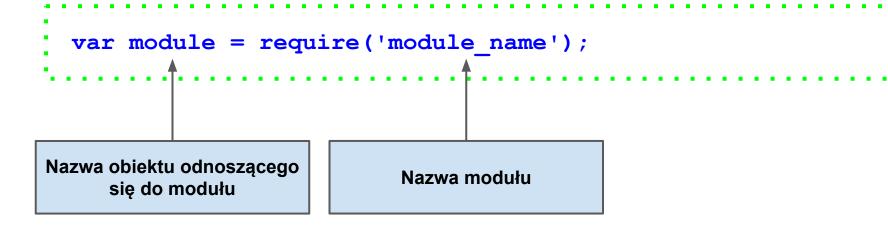
```
{ host: 'localhost:1337', connection: 'keep-alive', connection: 'keep-alive', 'cache-control': 'max-age=0', accept: 'text/html,application/xhtml+xml,application/xml;q=0.9,image/webp,*/*;q=0.8', 'user-agent': 'Mozilla/5.0 (Macintosh; Intel Mac OS X 10_10_0) AppleWebKit/537.36 (KHTML, like Gecko) Chrome/39.0.2171.95 Safari/537.36', 'accept-encoding': 'gzip, deflate, sdch', 'accept-language': 'pl-PL,pl;q=0.8,en-US;q=0.6,en;q=0.4' }
```


Dzięki modułom można tworzyć zestawy metod (biblioteki), mogą być wykorzystane wielokrotnie w różnych aplikacjach.

Dzięki modułom można tworzyć zestawy metod (biblioteki), mogą być wykorzystane wielokrotnie w różnych aplikacjach.

Powstały w ten sposób obiekt jest niejako wskaźnikiem na dany moduł przez który możemy wywoływać z moduły dostępne metody i własności:

```
module.zrobCos();
```


Instalacja

http://nodejs.org/

Node.js® is a JavaScript runtime built on Chrome's V8 JavaScript engine. Node.js uses an event-driven, non-blocking I/O model that makes it lightweight and efficient. Node.js' package ecosystem, npm, is the largest ecosystem of open source libraries in the world.

Download for OS X (x64)

v4.2.2 LTS

Mature and Dependable

v5.1.0 Stable

Latest Features

Other Downloads: LTS / Stable | Changelog: LTS / Stable | API Docs: LTS / Stable

Pobieramy pakiet w postaci archiwum tar który instalujemy:

node-v5.1.0.tar.gz

Instalacja

http://nodejs.org/

Node.js® is a JavaScript runtime built on Chrome's V8 JavaScript engine. Node.js uses an event-driven, non-blocking I/O model that makes it lightweight and efficient. Node.js' package ecosystem, npm, is the largest ecosystem of open source libraries in the world.

Download for OS X (x64)

v4.2.2 LTS
Mature and Dependable

v5.1.0 Stable

Latest Features

Other Downloads: LTS / Stable | Changelog: LTS / Stable | API Docs: LTS / Stable

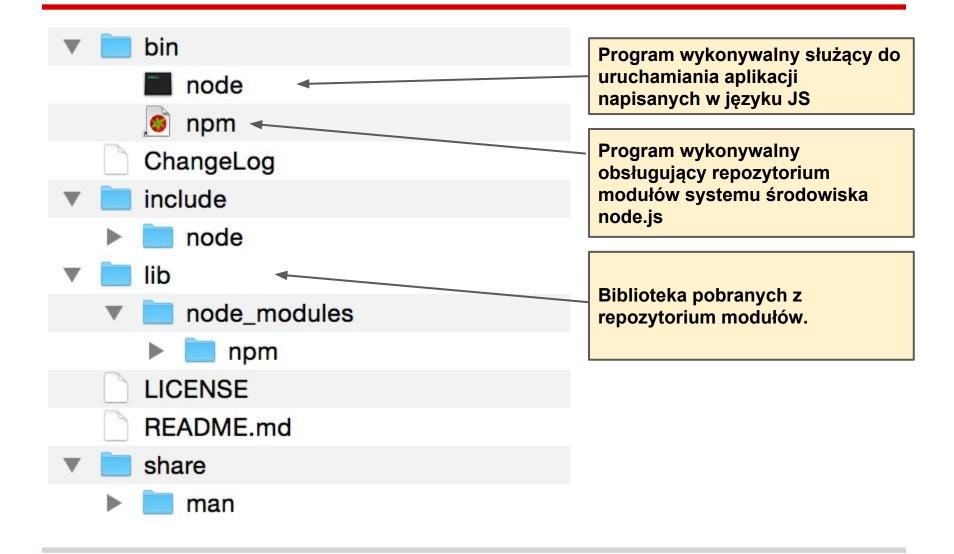
Pobieramy pakiet w postaci archiwum tar który instalujemy:

node-v5.1.0.tar.gz

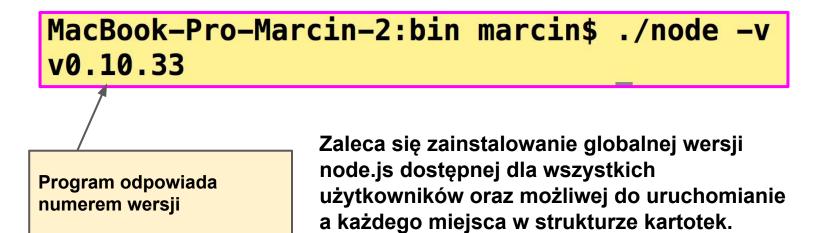
Instalacja dla Linux

Instalacja dla Linux

Przechodzimy do kartoteki bin gdzie wykonujemy polecenie:

Uruchomienie skryptu polega na wywołaniu programu "node" z parametrem określającym nazwę skryptu (gdy node.js jest zainstalowany lokalnie):

```
> ./node serwer.js
```

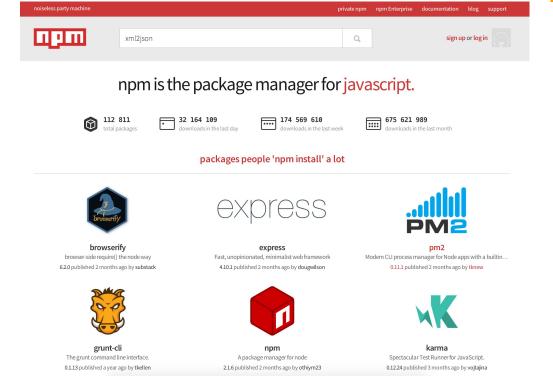

Integralną częścią środkowiska NODE.JS, jest bogate repozytorium modułów (bibliotek), dzięki któremu mamy dostęp do wielu gotowych funkcji.

Integralną częścią środkowiska NODE.JS, jest bogate repozytorium modułów (bibliotek), dzięki któremu mamy dostęp do wielu gotowych funkcji.

Integralną częścią środkowiska NODE.JS, jest bogate repozytorium modułów (bibliotek), dzięki któremu mamy dostęp do wielu gotowych funkcji.

Na stronie internetowej projektu można przeglądać i wyszukiwać pakiety, jednak ich instalacja odbywa się w poziomu wiersza poleceń:

```
> ./npm install nazwa-pakietu
```

Pakiety instalują się w kartotece lib/node modules.

Integralną częścią środkowiska NODE.JS, jest bogate repozytorium modułów (bibliotek), dzięki któremu mamy dostęp do wielu gotowych funkcji.

Na stronie internetowej projektu można przeglądać i wyszukiwać pakiety, jednak ich instalacja odbywa się w poziomu wiersza poleceń:

```
> ./npm install nazwa-pakietu
```

Pakiety instalują się w kartotece lib/node_modules.

Do globalnej instalacji pakietów NPM należy posiadać prawa administratora i wydać polecenie:

```
> ./npm -g install nazwa-pakietu
```



```
> ./npm install -g nazwa-pakietu
```


Model-View-Controller (MVC) [Model-Widok-Kontroler] - jest to wzorzec projektowy (podejście które jest bazą w oparciu o którą tworzymy aplikację), dzielący projektowaną aplikację na trzy warstwy:

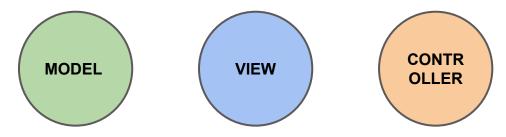
Model-View-Controller (MVC) [Model-Widok-Kontroler] - jest to wzorzec projektowy (podejście które jest bazą w oparciu o którą tworzymy aplikację), dzielący projektowaną aplikację na trzy warstwy:

- Model (dane / logika)
- Widok (prezentacja danych)
- Kontroler (interakcja z użytkownikiem + sterowanie aplikacją)

Model-View-Controller (MVC) [Model-Widok-Kontroler] - jest to wzorzec projektowy (podejście które jest bazą w oparciu o którą tworzymy aplikację), dzielący projektowaną aplikację na trzy warstwy:

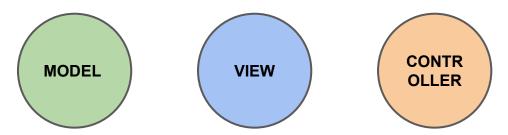
- Model (dane / logika)
- Widok (prezentacja danych)
- Kontroler (interakcja z użytkownikiem + sterowanie aplikacją)

Model-View-Controller (MVC) [Model-Widok-Kontroler] - jest to wzorzec projektowy (podejście które jest bazą w oparciu o którą tworzymy aplikację), dzielący projektowaną aplikację na trzy warstwy:

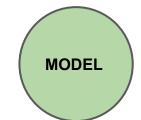
- Model (dane / logika)
- Widok (prezentacja danych)
- Kontroler (interakcja z użytkownikiem + sterowanie aplikacją)

Można go zaimplementować bez użycia bibliotek czy specjalistycznych platform programistycznych, stosując jasne reguły podziału na konkretne komponenty w kodzie źródłowym. W ten sposób każdy komponent aplikacji można niezlaeżnie od siebie rozwijać, implementować i testować.

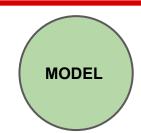

Model - jest odpowiedzialny za przechowywanie wszystkich obiektów danych wykorzystywanych w aplikacji. Model odwozorowuje logikę danych i fizyczność przetwarzanych danych. Model "nie wie" nic o widokach i kontrolerach. W modelach nie może być zapisany żaden szablon widoku warstwy prezentacji danych ponieważ jest to sprzeczne z wzorcem MVC.

Model - jest odpowiedzialny za przechowywanie wszystkich obiektów danych wykorzystywanych w aplikacji. Model odwozorowuje logikę danych i fizyczność przetwarzanych danych. Model "nie wie" nic o widokach i kontrolerach. W modelach nie może być zapisany żaden szablon widoku warstwy prezentacji danych ponieważ jest to sprzeczne z wzorcem MVC.

Przykład:

Model użytkownika (USER) może przechowywać listę użytkowników, ich atrybuty oraz wyznacza logikę powiązania tych danych z innymi modelami danych.

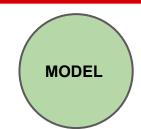
Kiedy kontroler pobiera dane z modelu tworzy na jego podstawie nową "instancję" tego modelu.

Tworzone modele powinny być zorientowane obiektowo!!!

```
var user = Users["Jan"];
UsunUzytkownika(user);
```


Model - jest odpowiedzialny za przechowywanie wszystkich obiektów danych wykorzystywanych w aplikacji. Model odwozorowuje logikę danych i fizyczność przetwarzanych danych. Model "nie wie" nic o widokach i kontrolerach. W modelach nie może być zapisany żaden szablon widoku warstwy prezentacji danych ponieważ jest to sprzeczne z wzorcem MVC.

Przykład:

Model użytkownika (USER) może przechowywać listę użytkowników, ich atrybuty oraz wyznacza logikę powiązania tych danych z innymi modelami danych.

Kiedy kontroler pobiera dane z modelu tworzy na jego podstawie nową "instancję" tego modelu.

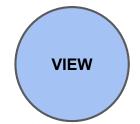
Tworzone modele powinny być zorientowane obiektowo!!!

```
var user = Users["Jan"];
UsunUzytkownika(user);
```

```
var user = Users.znajdz("Jan");
  user.usun();
```

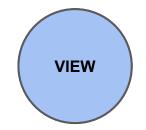

Widok - odpowiada za prezentację danych pobranych z modelu dla użytkownika. Widoki z reguły nie mają żadnej logiki poza kilkoma prostymi instrukcjami warunkowymi. Zgodnie z regułami widoki powinny być całkowicie oddzialone od innych części aplikacji. Logika prezentacji powinna być ujęta w funkcjach "helperach" czyli specjalnych narzędzi do obsługi widoków.

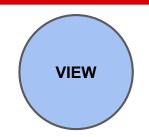

Widok - odpowiada za prezentację danych pobranych z modelu dla użytkownika. Widoki z reguły nie mają żadnej logiki poza kilkoma prostymi instrukcjami warunkowymi. Zgodnie z regułami widoki powinny być całkowicie oddzialone od innych części aplikacji. Logika prezentacji powinna być ujęta w funkcjach "helperach" czyli specjalnych narzędzi do obsługi widoków.

Widok - odpowiada za prezentację danych pobranych z modelu dla użytkownika. Widoki z reguły nie mają żadnej logiki poza kilkoma prostymi instrukcjami warunkowymi. Zgodnie z regułami widoki powinny być całkowicie oddzialone od innych części aplikacji. Logika prezentacji powinna być ujęta w funkcjach "helperach" czyli specjalnych narzędzi do obsługi widoków.


```
<div>
<script>
function ZmlenDate() {};
</script>
</div>
```

```
// w osobnym malym skrypcie
var helper = {};
helper.ZmienDate = function() {};

// w widoku
<div>
    ${helper.ZmienDate()}
</div>
```


Kontroler - spełnia rolę pośrednika pomiędzy warstwą modelu danych, a widokami na których te dane mają zostać zaprezentowane. Przyjmują zdarzenia i dane przychodzące od użytkowników, przetwarzają je z zastosowaniem modeli i kierują do odpowiednich widoków. W trakcie ładowania strony kontroler dodaje do widoków procesy nasłuchiwania zdarzeń.

Kontroler - spełnia rolę pośrednika pomiędzy warstwą modelu danych, a widokami na których te dane mają zostać zaprezentowane. Przyjmują zdarzenia i dane przychodzące od użytkowników, przetwarzają je z zastosowaniem modeli i kierują do odpowiednich widoków. W trakcie ładowania strony kontroler dodaje do widoków procesy nasłuchiwania zdarzeń.


```
app.get('/login', function(req, res) {
    res.render('users/login', {data:data} );
});
```


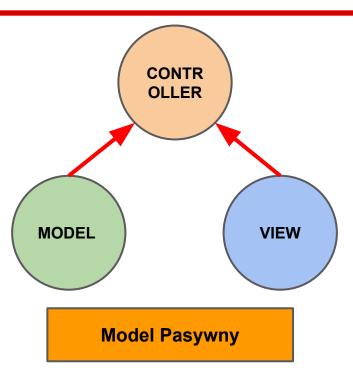
Kontroler - spełnia rolę pośrednika pomiędzy warstwą modelu danych, a widokami na których te dane mają zostać zaprezentowane. Przyjmują zdarzenia i dane przychodzące od użytkowników, przetwarzają je z zastosowaniem modeli i kierują do odpowiednich widoków. W trakcie ładowania strony kontroler dodaje do widoków procesy nasłuchiwania zdarzeń.


```
app.get('/login', function(req, res) {
    res.render('users/login', {data:data} );
});
```

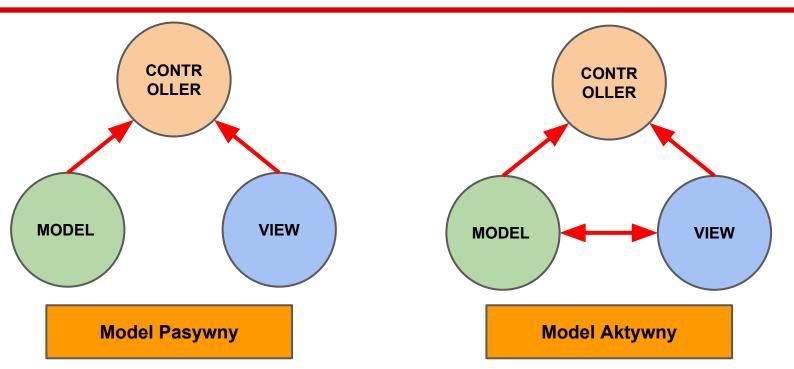
Do implememtacji kontrolerów nie są potrzebne żadne specjalne biblioteki ani platformy programistyczne, jednak wygodniej jest z nich korzystać.

W modelu "pasywny" nie ma wymiany danych pomiędzy modelem a widokiem z pominięciem kontrolera, wszystkie akcje są wywoływane i sterowane przez kontroler.

W modelu "pasywny" nie ma wymiany danych pomiędzy modelem a widokiem z pominięciem kontrolera, wszystkie akcje są wywoływane i sterowane przez kontroler.

W model aktywnym model może bezpośrednio przekazywać dane do widoku z pominięciem kontrolera.

Istnieje kilka środowisk ułatwiających tworzenie aplikacji według wzorca projektowowego MVC w systemie NODE.JS:

http://sailsjs.org/

Istnieje kilka środowisk ułatwiających tworzenie aplikacji według wzorca projektowowego MVC w systemie NODE.JS:

http://www.partialjs.com

Istnieje kilka środowisk ułatwiających tworzenie aplikacji według wzorca projektowowego MVC w systemie NODE.JS:

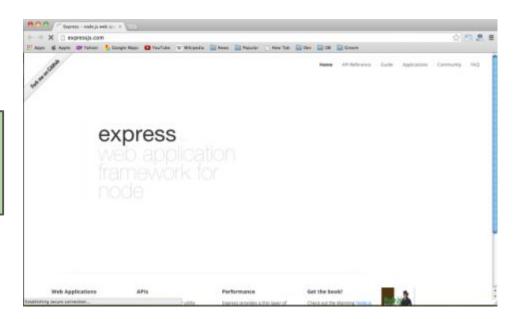
https://www.totaljs.com/

Istnieje kilka środowisk ułatwiających tworzenie aplikacji według wzorca projektowowego MVC w systemie NODE.JS:

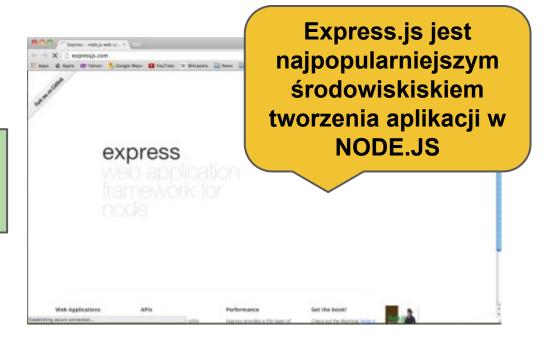
http://expressjs.com/

Istnieje kilka środowisk ułatwiających tworzenie aplikacji według wzorca projektowowego MVC w systemie NODE.JS:

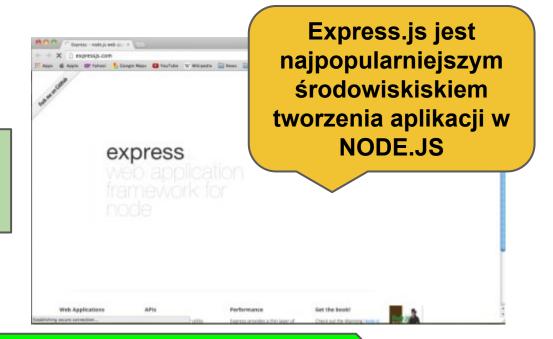
http://expressjs.com/

Istnieje kilka środowisk ułatwiających tworzenie aplikacji według wzorca projektowowego MVC w systemie NODE.JS:

http://expressjs.com/

To środowisko będzimy poznawać na zajęciach ...

Express JS

Express.js jest środowiskiem które pozwala na tworzenie aplikacji internetowych w formie jednostronicowych oraz wielostroniowych witryn dostosowanych do wyświetlania na urządzeniach mobilnych oraz normalnych komputerach.

Express JS

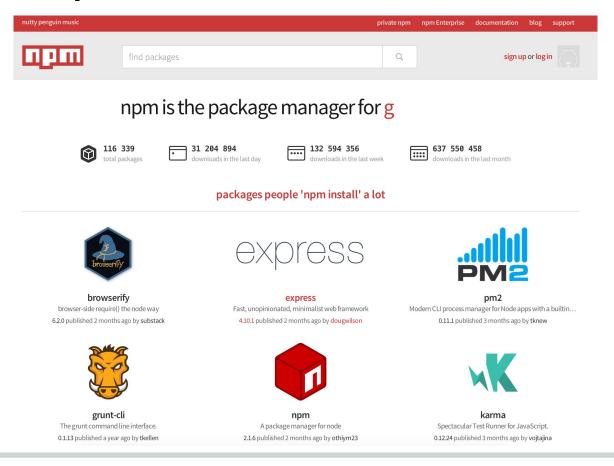
Express.js jest środowiskiem które pozwala na tworzenie aplikacji internetowych w formie jednostronicowych oraz wielostroniowych witryn dostosowanych do wyświetlania na urządzeniach mobilnych oraz normalnych komputerach.

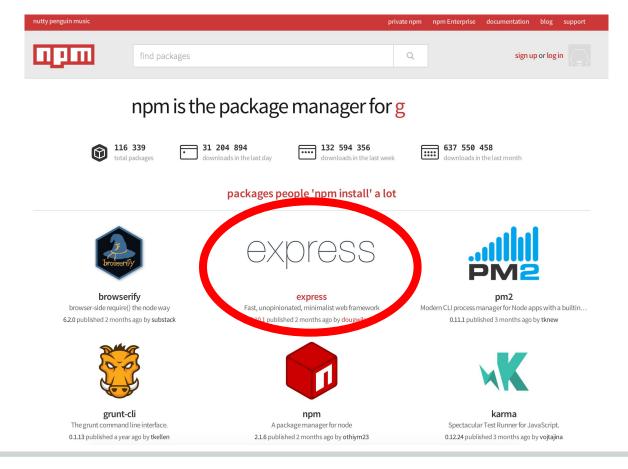

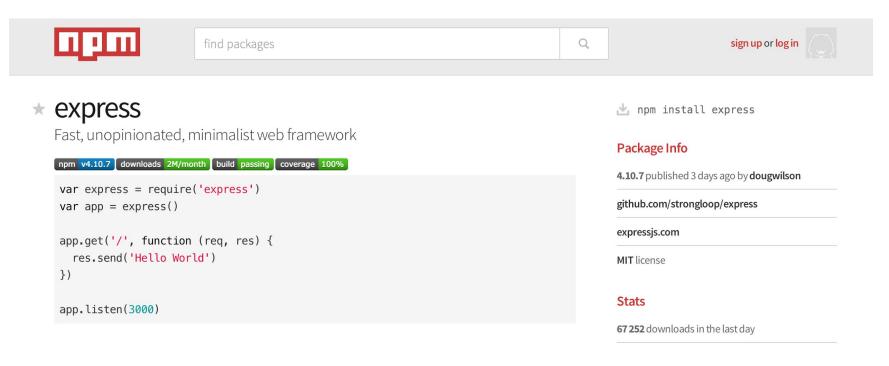

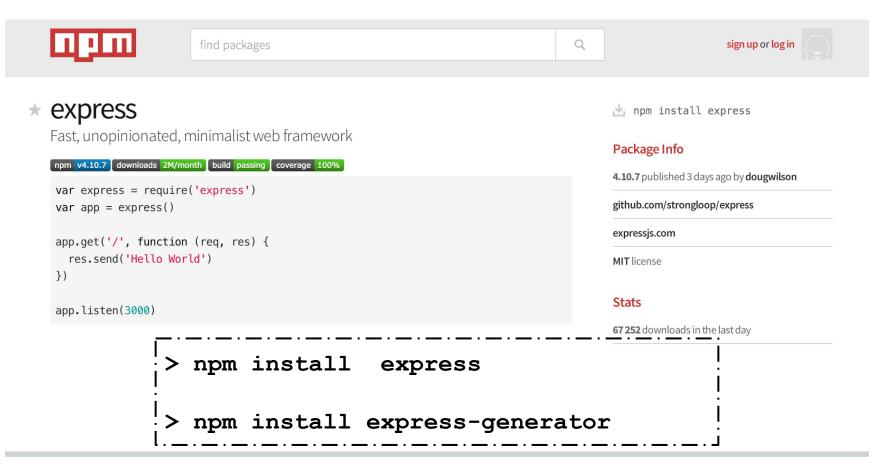


```
> npm install express
> npm install express-generator
```

Pierwsze polecenie instaluje środowisko Express.js w ramach posiadanej dystrybucji NODE.JS, natomiast drugim poleceniem instalujemy aplikację pomocniczą służącą do generowania standardowych i działających "wzorców" aplikacji (projektów "0").

KONIEC WYKŁADU 9